

Klimatyczne podsumowanie wakacji

Dane IMGW-PIB, PIB oraz GUS wskazujące na nakładanie się fal wysokich temperatur, skrajnie niskich stanów rzek oraz podwyższonego ryzyka pożarowego zebrał Michał Brennek z Instytutu Geofizyki PAN.

Najważniejsze wskaźniki sezonu:

- **Rekordowe temperatury:** 28 czerwca w Słubicach zanotowano 40,5°C (nowy rekord Polski), a dane telemetryczne IMGW wskazały 40,6°C w Kołudzie Wielkiej.
- **Wysokie maksima nocne:** W nocy z 5 na 6 sierpnia w Rozdziele (woj. małopolskie) temperatura nie spadła poniżej 28,4°C, stanowiąc najcieplejszą noc w historii pomiarów.
- **Susza hydrologiczna:** IMGW utrzymał 78 ostrzeżeń przed suszą hydrologiczną. Poziom Wisły na stacji Warszawa-Bułwary spadł do 102 cm.
- **Zagrożenie pożarowe:** W Polsce sierpień przyniósł szczytowe ryzyko pożarowe. W skali Unii Europejskiej spłonęło ponad 529 tys. ha lasów i terenów zielonych (źródło: EFFIS).
- **Wpływ na rolnictwo:** GUS szacuje spadek zbiorów owoców z drzew o 18,6% oraz zbóż o 4,9% w odniesieniu do ubiegłego roku.

1. Rekordy temperatur oraz wysokie obciążenie cieplne

W dniu 28 czerwca na stacji meteorologicznej w Słubicach zarejestrowano temperaturę 40,5°C, co stanowi nowy historyczny rekord Polski (poprzedni wynosił 40,2°C i został zanotowany w Prószkowie w 1921 r.). Dane telemetryczne IMGW wskazały odczyt 40,6°C w Kołudzie Wielkiej. Nowe lokalne maksima temperatur odnotowano również m.in. **w Toruniu (40,3°C), Gorzowie Wielkopolskim (39,4°C) oraz Warszawie (38,1°C).** Czerwiec ze średnią temperaturą 18,8°C (2,0°C powyżej normy z lat 1991–2020) był trzecim najcieplejszym miesiącem czerwcowym w historii pomiarów od 1951 roku.

Istotnym czynnikiem wpływającym na stan zdrowia Polaków był brak spadku temperatury w porze nocnej. **W nocy z 5 na 6 sierpnia w miejscowości Rozdziele w województwie małopolskim temperatura minimalna wyniosła 28,4°C.** Jest to najwyższa wartość nocna zarejestrowana dotychczas w Polsce. W Zakopanem odnotowano łącznie 8 dni z temperaturą przekraczającą 30°C, co stanowi poziom zbliżony do sumarycznej liczby takich dni w całym XX wieku dla tej stacji.

2. Stan zagrożenia pożarowego i sytuacja w Europie

Sierpień przyniósł wzrost zagrożenia pożarowego na terenie polskich lasów. Wysokie temperatury powietrza w połączeniu z niską wilgotnością ściółki oraz podłoża znacząco podniosły podatność terenu na powstawanie i rozprzestrzenianie się pożarów. **Utrzymująca się susza może sprzyjać utrzymaniu wysokiego ryzyka pożarowego również w miesiącach jesiennych.**

Podobne zjawiska zaobserwowano na obszarze całej Europy Zachodniej i Południowej. Z danych Europejskiego Systemu Informacji o Pożarach Lasów (EFFIS) wynika, że do początku sierpnia w krajach Unii Europejskiej **spłonęło ponad 529 tys. hektarów powierzchni, a około 300 tys. osób zostało objętych ewakuacją**. Rekordowe obszary objęte pożarami odnotowano m.in. we Francji (ok. 115 tys. ha) oraz w Hiszpanii (ok. 50 tys. ha w prowincji Ávila).

3. Susza hydrologiczna i przepływy rzeczne

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej utrzymał 78 ostrzeżeń przed suszą hydrologiczną. Niskie stany wód odnotowano w większości głównych dorzeczy w kraju:

- **Wisła:** 7 sierpnia na wodowskazie Warszawa-Bulwary zanotowano poziom 102 cm - najniższy w historii. W miejscowości Annopol stan wody osiągnął najniższy poziom w wieloletnim pomiarowym.
- **Pozostałe dorzecza:** Wieloletnie minima stanów wód zarejestrowano również na odcinkach Sanu, Wieprza, Bugu oraz górnej Warty.
- **Wody podziemne:** Państwowy Instytut Geologiczny ogłosił stan zagrożenia niżówką hydrogeologiczną na obszarze 15 województw.

4. Wpływ na rolnictwo i energetykę

- **Rolnictwo:** Według szacunków GUS zbiory owoców z drzew spadną o **18,6%** (do 3,4 mln ton), a zbóż o **4,9%** (do 25,3 mln ton). To efekt przymrozków kwietniowych (-9°C), suszy i nawałnic.
- **Energetyka:** Nagrzane i płytkie rzeki ograniczyły chłodzenie elektrowni konwencjonalnych (ubytek mocy rzędu 1,8 GW). Polskie Sieci Elektroenergetyczne (PSE) dwukrotnie uruchamiały procedury rynku mocy, by utrzymać stabilność sieci.
- **Koszty:** Z raportu *Client Earth* wynika, że za bezpośrednie i pośrednie skutki zmian klimatu każdy obywatel Polski płaci średnio ok. **1000 zł rocznie**.

5. Badania naukowe

Analizy *World Weather Attribution (WWA)* dowodzą, że czerwcową falą upałów w Europie jest obecnie **ok. 200 razy bardziej prawdopodobna** niż sto lat temu. Z kolei statystyki *European Environmental Agency (EEA)* wskazują, że fale upałów odpowiadają za aż 95% ofiar śmiertelnych spośród wszystkich zagrożeń naturalnych na kontynencie.

W Polsce wyraźnie rośnie presja społeczna. Według badań *More in Common Polska*:

- Denializm klimatyczny spadł do poziomu zaledwie **4%**.
- **71% Polaków odczuwa niepokój** związany ze zmianami klimatu.
- **57% uważa, że natychmiastowe działania zaradcze i adaptacyjne są konieczne**.